

Ongewenst kinderloos

'Het voelt niet meer als een leegte, maar als ruimte'

Odile van Eck (52) wilde zielsgraag moeder worden, maar haar grootste wens ging nooit in vervulling. Bleef over: een leven zonder kinderen. Een 'tweede keuze'-leven, vond zij aanvankelijk. Gelukkig ervaart ze dat allang niet meer zo.

Odile: "Onze burens hebben net een baby. Als ik de tuin in kom met de fiets zie ik bij hen dat roze wiegje staan. In mijn huis kan ik het kindje horen huilen. Dat is confronterend. Het is heel dichtbij, het komt letterlijk door de muur heen. Soms probeer ik me ervoor af te sluiten. Dan denk ik: moet ik dat nou allemaal horen? Maar wat me het meest goed doet, is ernaartoe gaan. De burens weten van onze situatie en als ik wil komen, mag dat altijd even. Een ontzettend lieve uitnodiging. Ik merk dat het beter is om mij open te stellen. Even daar zitten met het kindje op schoot, zien hoe lief het is en hoe mooi, de ouders erbij, dat doet mijn hart goed. Aan mijn kant van de muur blijven balen doet me geen goed. Mezelf isoleren doet pijn. Mijn hart openen, maakt me blij. Vroeger zou ik erg in de slachtofferrol zijn gaan zitten en een hekel hebben gekregen aan de burens met hun baby. Nu grijp ik de situatie aan om te ontdekken hoe ik ermee

om kan gaan. Want ik heb geen zin om hier in mijn eigen huis te zitten lijden."

Donkere wolk

"Rond mijn dertigste werd iedereen om mij heen zwanger, behalve ik. Terwijl ik een enorm grote kindwens had, en een fysieke honger om een zwangerschap mee te maken. Bij elke zwangere vrouw die ik zag, groeide mijn verlangen naar een baby in mijn buik. Mijn man en ik keken samen uit naar een kindje van onszelf. Totdat de arts botweg constateerde dat 'de fabriek niet werkte'. Het waren andere tijden toen, twintig jaar geleden. Technisch gezien waren er nog mogelijkheden, maar het medische circuit stond ons tegen. We lieten ons wel op een wachtlijst zetten, maar werden nooit opgeroepen en zijn er zelf niet achteraan gegaan. Dat onnatuurlijke paste niet bij ons. We doorliepen een adoptieprocedure en voelden dat ook dit onze weg niet was. Door

alle opties na te gaan, ontdekten we geleidelijk aan wat ons pad wél was. Oké, concludeerden we, dit is kennelijk wat er voor ons is, hier gaan we het mee doen.

Het besef dat ik geen kind zou krijgen, maakte me diep ongelukkig. De teleurstelling voor mij als vrouw was zo groot; iets unieks zou ik niet meemaken. Mijn diepste verlangen zou niet worden vervuld. Ik zag mezelf als een leeuw die op de steppe rondbanjert, alsmar heen en weer, op zoek naar haar welpen. Dat hele moederinstinct is wakker en wil dat, maar het gebeurt niet. En een instinct kun je niet zomaar met je ratio uitschakelen.

We moesten op verschillende niveaus afscheid nemen. Lagen we daar samen, met al onze fantasieën over een kind - hoe het eruit zou zien, op wie het zou lijken, hoe hij als vader zou zijn en ik als moeder - wetende dat het er niet zou komen. We wilden zo graag de volgende fase van ons leven in, die volgende stap

zetten, net als al onze vrienden en collega's. Als dat dan niet gebeurt, is dat vreselijk onnatuurlijk. Dat was droevig en heel ingewikkeld. Ook seksueel gezien was de impact groot. Eerst ben je jaren aan het voorbehoeden en wanneer je dan eindelijk seks kunt gebruiken waar het voor is bedoeld, gebeurt het niet. Dat moesten we allemaal verwerken. Zeven jaar lang voelde ik een donkere wolk boven me. Ik was in

voelde. Mijn boosheid was een manier om mijn verdriet af te dekken en ik moest leren mijn pijn echt toe te laten. Na zeven sombere jaren brak ineens de zon door. Ik las een boek en kreeg een belangrijk inzicht: ieder mens wil zich compleet voelen. De gaten die wij in ons bestaan ervaren, proberen we op allerlei manieren op te vullen: door dingen om ons heen te vergaren, veel geld te verdienen of ons voort te planten.

heeft het fysieke verlangen naar een zwangerschap nooit gekend, dus daar voelde ik mij alleen in. Zijn verdriet ging vooral over de familielijn die niet werd voortgezet. Natuurlijk hebben we onze conflicten gehad, maar het lukte ons altijd weer om kloven te overbruggen en misverstanden op te helderen. Kinderloosheid kan een relatie breken. Bij ons heeft het de relatie verdiept en versterkt. Om een recent voorbeeld te geven:

Een diep besef van: zo is dat in ons leven gegaan. Ik was in tranen, hij voelde met me mee. Verdrietig, maar tegelijk een moment waarin we elkaar ontmoetten. We hebben er even bij stilgestaan en daarna was het weer goed, trokken we de wijn open en gingen we lekker eten. Als het verdriet er mag zijn, lost het vanzelf op. Althans – zo werkt het nu. Godzijdank. We hebben er hard aan gewerkt om hier doorheen te komen en plukken daar nu de vruchten van.

geworden. Ik zie hoe ze ervan geniet en ben blij voor haar. Zij maakt dat mee in haar leven, denk ik dan, en ik maak weer andere dingen mee. Het een is niet meer waard dan het ander, het zijn gewoon een heel ander soort levens. Vroeger ervoer ik een groot gat tussen 'zij met kinderen' en 'ik zonder kinderen'. Dat gat is kleiner geworden sinds ik ben gaan beseffen dat ik weliswaar geen kind heb, maar wel degelijk een moedertype ben.

die ik wilde, doet pijn aan mijn moederhart. Maar het betekent niet dat ik dat deel van mezelf moet uitbannen. Integendeel! Ik houd nu eenmaal van zorgen. Ik geniet van het wonder van nieuw leven. Ik wil liefde geven en anderen een thuis bieden. Al die moederlijke kwaliteiten hebben op een andere manier uiting gekregen in mijn leven. Ik geniet bijvoorbeeld van tuinieren in mijn groentetuin, waarbij ik ook zorg geef aan iets wat opgroeit. Ik geef om de kinderen van

‘Ook zonder kinderen voel ik mij compleet. Ik ben moeder in een andere vorm’

verzet. Boos, vernederd, uit het veld geslagen. Ik zat anderhalf jaar thuis. Daarna ging ik weer aan het werk en sprak ik weer af met vrienden. Maar altijd met het gevoel dat iets in mijn leven verwoest was. Mij restte een 'tweede keuze'-leven. Ik werd geen moeder, maar wat dan wel? Onder vriendinnen gingen de gesprekken steeds meer over kinderen. Logisch, want baby's hebben iets magisch. Zelden vroeg iemand aan mij hoe dat voelde en ik vond het zelf lange tijd moeilijk om mijn kinderloos zijn bespreekbaar te maken. In feite moest ik door een rouwproces. Toen ik dat eenmaal herkende, kon ik beter aanvaarden dat het niet gek of overdreven was wat ik

Terwijl alles wat je werkelijk nodig hebt, in jezelf zit. Toen ik dat las, ging het licht aan. Mijn leven was niet kapot! Dat was een vergissing geweest! Ik besepte dat alle dingen die een kind mij had moeten geven, zoals gevoelens van eigenwaarde, zingeving, liefde, al in mij aanwezig waren. Ik had geen kind nodig om als persoon compleet te zijn.”

Alle vrijheid

“Mensen zijn inmiddels gewend aan ons als kinderloos stel. Ik ben nu meer in staat om er iets over te zeggen op de momenten dat het verdriet speelt. De fysieke honger heb ik niet meer. Ik ben 52 jaar; ik moet er niet aan denken om nu nog zwanger te worden. Mijn man

afgelopen Kerstavond hadden we het huis mooi versierd, lekker eten op tafel; daar zaten we dan in ons mooie nest. Met z'n tweeën. Op dat moment sloeg geheel onverwacht het verdriet om de kinderloosheid weer even toe: wow, het is een groot 'ding' in ons leven. Voelden we weer even de pijn van de leegte.

Mijn partner en ik hebben een enorme vrijheid. We hebben veel tijd en ruimte in ons leven om eropuit te trekken en cursussen in het buitenland te volgen. Het cliché inderdaad: we kunnen lekker veel reizen. Dat had je me twintig jaar geleden niet moeten zeggen, hoor. Maar nu geniet ik ervan. De vrijheid die we hebben doordat er geen kinderen zijn, voelt niet meer als een leegte, maar als ruimte. We maken er volop gebruik van.”

Moeder, maar dan anders

“Ik leer steeds beter de essentie van mezelf en van het leven kennen. Dat voelt heel zinvol. Absoluut niet meer als een 'tweede keuze'-leven. De eerste van mijn vriendinnen is oma

Daat deel van mezelf heb ik lange tijd proberen te ontkennen, omdat het zo pijnlijk was. Op het moment dat ik mijn moederaard volledig tot me liet doordringen – rond mijn 45ste tijdens een cursus bewustzijn en zelfreflectie – was voor mij de cirkel rond. Ik zag mezelf als klein meisje in de weer met mijn poppen; hoe ik klerpjes aan een waslijn met piepkleine knijpertjes hing en innig tevreden met de pop op schoot zat. In dit beeld zag ik de essentie van wie ik ben: moeder. Dat dit niet de vorm kreeg

anderen, ik begeleid mensen als therapeut. Kleine dingen die er wel degelijk toe doen. Ik ben dan wel geen moeder geworden van onze eigen kinderen, maar ik draag wel zorg voor leven. Dat is moederschap in de diepste essentie en dat kun je op heel veel manieren en plekken uitdragen. Voor mij was dit een belangrijke ontdekking. Ik mis niets, ik loop niet rond met een gat of een wond. Ook ik kan dat warme, volle, rondende gevoel ervaren. Ik ben moeder, maar in een andere vorm.”

Odile van Eck heeft zich als therapeut gespecialiseerd in het begeleiden van relaties en van mensen met vruchtbaarheidsproblemen. Onlangs verscheen de derde, geheel herziene, versie van haar boek over dit onderwerp: *Een onzichtbaar verlies, leven met ongewenste kinderloosheid* (Uitgeverij van Brug). Kijk voor meer informatie op www.odilevaneck.nl. Voor meer informatie en steun bij ongewenste kinderloosheid: www.freya.nl.